לְמֵיעַל לְהֵידֵיהּ – לילך בדרך ישרה מול פתח קודש הקדשים, שאם הכהן הולך לצד הכותל הצפוני, נמצא שבכל הדרך שהולך רואה הוא את קודש הקדשים דרך הפתח שבצפון, ואין זה דרך ארץ שיהיו עיניו ניזונות מבית קדשי הקדשים, ולכן הלך בין השולחן למזבח, ולא מול פתח הפרוכת. וְרַבִּי יוֹסֵי שסובר בין השולחן לכותל הצפוני היה מהלך ואינו חושש לטענת רבי מאיר שאין זו דרך ארץ, אָמַר לְךָ הטעם, כִּי חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא הִצְרִיכָן חֲכָתוּב לְשָׁלִיחַ – התורה לא הצריכה אותם למנות שליח שיתפלל עליהם, אלא כל אחד ואחד מתפלל על עצמו. ולכן חביב הוא הכהן גדול שהוא השליח של בני ישראל לעשות את העבודה, ויכול להכנס באופן גלוי.

עתה מקשה הגמרא על שיטת רבי יהודה שסובר ששתי פרוכות היו, והכהן פוגע תחילה בפתח שבדרום, ולכן היה מהלך בין השולחן למנורה: וְרַבִּי יְהוּדָה נַמֵּי נֵיעוּל – שיכנס בֵּין מְנוֹרָה לַכּוֹתֶל שבצד דרום, כיון שצריך להגיע לפתח שבדרום, עדיף ללכת בין המנורה לכותל שסמוך יותר לפתח שבדרום. מתרצת הגמרא: אם היה הולך בין המנורה לכותל, מַשְׁחֲרֵי מָאנֵיהּ – בגדיו היו משחירים מעשן המנורה שהשחיר את הכותל, ונפסלים היו הבגדים לעבודה.

הגמרא מביאה ברייתא בענין קדושת האמה טרקסין שהיתה בבית המקדש הראשון: אָמַר רַבִּי נָתָן, אַמָּה טַרְקְסִין – עובי אמה של הכותל ששימש בבית ראשון כמחיצה בין ההיכל ובין קודש הקדשים, לֹא הִכְרִיעוּ בּוֹ חֲכָמִים אִי כְּלַפְנִים – האם הוא שייך לחלקו הפנימי של הבית, וקדושת קודש הקדשים עליו, אִי כְּלַחוּץ – או שמא הוא שייך לחלקו החיצוני של הבית, וקדושת היכל עליו.

מקשה הגמרא: מַתְקִיף לָהּ רָבִינָא, מַאי טַעֲמָא – מה הם צדדי הספק שביניהם לא ידעו חכמים להכריע, אִילֵימָא מִשּׁוּם דִּכְתִיב (מלכים א׳ ו ב) ׳וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לַה׳ שִׁשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ׳, מוכח מהפסוק שאורכו הכולל של הבית היה ששים אמה, וּכְתִיב (שם ו יז) ׳וְאַרְבָּעִים בָּאַמָּה הָיָה הַבָּיִת הוּא הַהֵיכָל לִפְנֵי׳, שארבעים אמה מתוך הששים אמה אורך היה ההיכל, וּכְתִיב (שם ו כ) ׳וְלִפְנֵי הַדְּבִיר עֶשְׂרִים אַמָּה אֹרֶךְ וְעֶשְׂרִים אַמָּה רֹחַב וְעֶשְׂרִים אַמָּה קוֹמָתוֹ׳ – לפנים מן הדביר שהוא המחיצה שהבדילה בין ההיכל לקודש הקדשים [והיא הנקראת בלשון חכמים אמה טרקסין] היה חלל של עשרים אמה אורך על עשרים אמה רוחב בגובה עשרים אמה, ועשרים אמה אלו הנותרים מן הששים אמה היו קודש הקדשים. וְלֹא יָדְעִינַן על מקום הָאַמָּה טַרְקְסִין היכן היה, אִי מֵהָנֵי עֶשְׂרִים – אם הוא נכלל בעשרים אמה שלפני הדביר שהם קודש הקדשים, ואם כן היה חלל קודש הקדשים תשע עשרה אמה בלבד, וְאִי מֵהָנֵי אַרְבָּעִים – או שמא הוא נכלל בארבעים האמה של ההיכל, ונמצא שחלל ההיכל היה רק שלשים ותשע אמות. אומר רבינא שאין מקום לספק זה, שכן וְדִילְמָא מקום האמה טרקסין, לֹא מֵהָנֵי עֶשְׂרִין – אינו בכלל העשרים אמה של קודש הקדשים, וְלֹא מֵהָנֵי אַרְבָּעִין – ולא בכלל הארבעים אמה של ההיכל הוא, וַחֲלָלָא קָא חָשִׁיב – ומה שהפסוק מחשב את אורך הבית לששים אמה, הוא רק מדות החלל של בית המקדש שהיו ששים אמה, אבל מדות הכּוֹתָלִים שבבית המקדש לֹא קָא חָשִׁיב – אין הם נחשבים בחשבון הששים אמה, ולכן אף שכתוב בפסוק שהיה אורך הבית ששים אמה, אין הכותל בכלל זה, ואין להסתפק אם הוא בהיכל או בקודש הקדשים, שהרי אין הוא חלק לא מן ההיכל ולא מקודש הקדשים.

רבינא מביא ראיה לדבריו: תֵּדַע שאין האמה של הטרקסין נחשבת בחשבון של הששים אמה, שכן אנו מוצאים דְּכָל הֵיכָא דְּקָא חָשִׁיב כּוֹתָלִים – שבכל מקום כשהתנא מחשב את מדות כותלי בית המקדש, חָשִׁיב לֵיהּ לְדִידֵיהּ – הרי הוא מחשב אף את האמה של כותל זה. דִּתְנַן במשנה (מדות פ״ד מ״ו–ז), הַהֵיכָל – הבנין הכולל של הבית היה מֵאָה אמה אורך עַל מֵאָה אמה רוחב בְּרוּם – בגובה מֵאָה אמה [כולל העליות שעליו]. ומפרשת המשנה כיצד הגיעו מדות האורך למאה אמה, עובי כּוֹתֶל הָאוּלָם מצד מזרח היה חֲמֵשׁ אמות, וְהחלל שממזרח למערב בתוך הָאוּלָם היה אַחַת עֶשְׂרֵה אמות. עובי כּוֹתֶל הַהֵיכָל שהפריד בין האולם להיכל היה שֵׁשׁ אמות, וְאָרְכּוֹ של ההיכל היה אַרְבָּעִים אַמָּה, וְאַמָּה טַרְקְסִין – בין ההיכל לקודש הקדשים, וְעֶשְׂרִים אַמָּה לארכו של בֵּית קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים, עובי כּוֹתֶל המערבי של הַהֵיכָל שמאחורי בית קודש הקדשים היה שֵׁשׁ אמות, וְהָתָא – לשכה שהיתה מאחורי בית קדשי הקדשים היתה שֵׁשׁ אמות ממזרח למערב, וְכוֹתֶל הָתָא החיצוני היה עוביו חָמֵשׁ אמות. נמצא שאורכו הכולל של הבית הוא מאה אמה. הרי לנו שהתנא מחשיב את האמה טרקסין שבין ההיכל לקדש הקדשים בנפרד, ואינו כוללו בחשבון הארבעים אמה של ההיכל ולא בחשבון העשרים אמה של קדש הקדשים, ועל כרחך שאינו לא בכלל ההיכל ולא בכלל קדש הקדשים, ואם כן מה הם צדדי הספק של חכמים.

מבארת הגמרא: אֶלָּא ספיקם של החכמים היה בענין קְדוּשָּׁתֵיהּ – הקדושה של אותה אמה, אִי כְּלַפְנִים – אם בקדושת קודש הקדשים, אִי כְּלַחוּץ – או בקדושת ההיכל. ובאמת לא היה מקום הכותל בכלל המדות של ההיכל וקודש הקדשים, אלא נחשב בפני עצמו, ומכל מקום כיון שקדושת אמה זו היא בודאי כאחת משתי אלו, או ההיכל או קודש הקדשים, נסתפקו חכמים מה דין אמה זו, אם קדושת קודש הקדשים עליה, או קדושת ההיכל עליה.

וְהֵיכִי דָּמֵי – וספק זה הוא כמו דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בָּעֵי יוֹסֵף אִישׁ הוּצַל, נאמר בפסוק המתאר את בית המקדש (מלכים א׳ ו יט) ׳וְדְבִיר [–הוא המחיצה שמכונה אמה טרקסין] בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִפְּנִימָה הֵכִין לְתִתֵּן [–לתת] שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית ה״, אִיבַּעְיָא לְהוּ, הֵיכִי קָאָמַר קְרָא – מהו פירוש הכתוב, אפשר לפרש ׳וּדְבִיר בְּתוֹךְ הַבַּיִת׳ שעשה בתוך ההיכל מחיצה כדי להפריד בין ההיכל לקודש הקדשים, וּמִפְּנִימָה – למחיצה הֵכִין לְתִתֵּן שָׁם׳ – לתת שם את ארון ברית ה׳, ואם כן לדביר עצמו אין קדושת קודש הקדשים, ורק לפנים ממנו יש קדושת קודש הקדשים. אוֹ דִילְמָא הָכִי קָאָמַר – נפרש כוונת הפסוק כך, ׳וּדְבִיר עשה בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִפְּנִימָה׳ שהדביר אף הוא בכלל הפנים, דהיינו קודש הקדשים. ולפי זה ׳פנימה׳ הוא המשך למה שנאמר קודם לכן, שהדביר הוא פנימה, וגם הדביר הרי הוא בחלק הפנימי שאת חלק זה הכין שלמה לתת שם את ארון ברית ה׳. נמצא שמה שאמר רבי נתן שנסתפקו בבית שני איזה דין יש לאמה, נסתפק בו יוסף איש הוצל.

מקשה הגמרא: וּמִי מָסַפְקָא לֵיהּ ליוסף איש הוצל על תיבת ׳מפנימה׳ אם שייכת לתחילת הפסוק או לסופו, וְהָתַנְיָא, אִיסִי בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר, חָמֵשׁ מִקְרָאוֹת בַּתּוֹרָה אֵין לָהֶן חֲכָרָע – אין הדבר ברור איך צריך לחלק את הכתוב, שיש בהם תיבה שספק אם היא מחוברת בקריאה לתיבות שלפניה או לאלה שלאחריה [וההכרעה לכאן או לכאן משנה את משמעות הכתוב]. ואלו הם הפסוקים:

א. 'שְׁאֵת', לאחר שחרה לקין על שקרבנו לא נתקבל, ושל הבל נתקבל, אמר לו ה' (בראשית ד ז) 'הֲלוֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵּיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ'. אפשר לפרש שתיבת 'שאת' מחוברת לתחילת הפסוק, שאם תיטיב את מעשיך, שאת, היינו שה' יסלח לו. אך אפשר גם לפרש את תיבת 'שאת' להמשך הפסוק, 'שאת ואם לא תיטיב', שאם לא תיטיב את מעשיך תשא את עוונך, ו'שאת' מלשון נשיאת עון.

ב. 'מְשׁוּקָדִים', נאמר לענין המנורה (שמות כה לד) 'וּבַמְּנֹרָה אַרְבָּעָה גְּבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ'. אפשר לפרש שתיבת 'משוקדים' שייכת לתחילת הפסוק, 'ובמנורה ארבעה גביעים משוקדים' להורות שהיו הגביעים משוקדים ומצויירים, וכפתוריה ופרחיה הוא ענין אחר. ואפשר לפרש את תיבת 'משוקדים' לחלקו השני שבפסוק, 'משוקדים כפתוריה ופרחיה' שהיו הכפתורים והפרחים משוקדים.

ג. 'מָחַר', במלחמת עמלק נאמר (שם יז ט) 'וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה'. אפשר לפרש שתיבת 'מחר' מחוברת לתחילת הפסוק, וכך אמר משה אל יהושע צא למחר והילחם. ואפשר לפרש שתיבת 'מחר' שייכת להמשך, שלגבי המלחמה אמר לו צא הלחם מיד, ולמחרת אתייצב להתפלל עליך שתצליח.

ד. 'אָרוּר', בברכת יעקב לבניו נאמר (בראשית מט ה–ז) 'שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וגו' בְּאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ וּבִרְצֹנָם עִקְּרוּ שׁוֹר אָרוּר אַפָּם כִּי עָז' וגו'. אפשר שתיבת 'ארור' היא המשך של התיבות 'וברצונם עקרו שור ארור', דהיינו שור של שכם שהוא 'ארור'. או שתיבת 'ארור' שייכת להמשך, 'ארור אפם' של שמעון ולוי, 'כי עז'.

ה. 'וְקָם', כשהגיע זמנו של משה להיפטר נאמר (דברים לא טז) 'וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנְּךָ שֹׁכֵב עִם אֲבֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרֵי אֱלֹהֵי' וגו'. אפשר לפרש את תיבת 'וקם' לסוף הפסוק, וכך אמר לו ה', 'הנך שוכב', ודע, שאחר שתשכב יקום העם ויעבוד עבודה זרה. ואפשר שתיבת 'וקם' שייכת לתחילת הפסוק, ואמר לו ה' 'הנך שוכב עם אבותיך וקם', ונפרש הכתוב כאילו נאמר הנך שוכב והנך קם, והיינו שסופך לקום בתחיית המתים.

הרי למדנו שלדעת איסי בן יהודה רק חמש מקראות הללו אין להם הכרע. וְהָתְנָיָא בברייתא, הוּא יוֹסֵף אִישׁ הוֹצֵל, הוּא הנקרא יוֹסֵף הַבַּבְלִי, וְהוּא גם אִיסִי בֶּן יְהוּדָה, הוּא אִיסִי בֶּן גּוּר אַרְיֵה, הוּא אִיסִי בֶּן גַּמְלִיאֵל, הוּא אִיסִי בֶּן מַהֲלַלְאֵל, וּמַה שְׁמוֹ האמיתי אִיסִי בֶּן עֲקִיבָא שְׁמוֹ. הרי לנו שיוסף איש הוצל מנה רק חמשה פסוקים שאין להם הכרע, ואיך יתכן שנסתפק בפסוק שנאמר לגבי בית המקדש להיכן שייכת תיבת 'מפנימה'.

מתרצת הגמרא: בְּרַאוֹרַיְיתָא – בחמשה חומשי תורה לֵיכָּא יותר מחמש מקראות, אבל בִּדְנְבִיאֵי – בספרי הנביאים אִיכָּא עוד פסוקים שאין להם הכרע.

מקשה הגמרא: וּבְרַאוֹרַיְיתָא לֵיכָּא, וְהָא אִיכָּא פסוק דְּכְעֵי – שנסתפק רַב חִסְדָּא איך לקוראו, שנאמר (שמות כד ה) 'וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים'. ונסתפק, האם יש לעשות אתנחתא אחר 'וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת', ועולות אלו היו בְּכָשִׂים, והמשך הפסוק ענין אחר הוא, 'וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים [לַה'] פָּרִים', שמלבד העולות הביאו שלמים מן הפרים. אוֹ דִילְמָא ענין אחד הוא, ותיבת 'פרים' שייכת אף לתחילת הפסוק, ואידי ואידי – העולות והשלמים היו פָּרִים. הרי לנו מקרא נוסף בתורה שנסתפק בו רב חסדא.

מתרצת הגמרא: לְרַב חִסְדָּא אכן מְסַפְקָא לֵיהּ, אבל לְאִיסִי בֶּן יְהוּדָה פְּשִׁיטָא לֵיהּ ולא נסתפק בדבר זה.

משנה

במשנה לעיל (נא:) שנינו שלדעת חכמים שתי פרוכות הבדילו בין ההיכל לקודש הקדשים, ולרבי יוסי פרוכת אחת. משנתינו שנויה כשיטת חכמים ומבארת את אופן כניסת הכהן גדול לקודש הקדשים. הפרוכת הַחִיצוֹנָה הָיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדָּרוֹם – בקצה הדרומי, שהיתה כפולה מצד דרום כלפי חוץ, ונאחזת בפרוכת בצידה החיצוני בקרס של זהב להיותה פתוחה ועומדת, וְהפרוכת הַפְּנִימִית היתה פרופה מִן הַצָּפוֹן – בקצה הצפוני. והיה הכהן גדול נכנס דרך הפריפה שבפרוכת החיצונה שבדרום והיה מְהַלֵּךְ בֵּינֵיהֶן – בחלל אמה שבין שתי הפרוכות, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לַפריפה של הפרוכת הפנימית שבצָּפוֹן, הִגִּיעַ לַצָּפוֹן בפתחו של קודש הקדשים, הוֹפֵךְ פָּנָיו לַדָּרוֹם לכיוון הארון, והיה מְהַלֵּךְ לִשְׂמאלוֹ עִם הַפָּרוֹכֶת – הולך לכיוון דרום לאורך הפרוכת כשהיא משמאלו, עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְאָרוֹן בין שני בדיו. הִגִּיעַ לְאָרוֹן, נוֹתֵן אֶת הַמַּחְתָּה עם הגחלים בֵּין שְׁנֵי הַבַּדִּים. צָבַר – הערים אֶת הַקְטֹרֶת עַל גַּבֵּי הַגֶּחָלִים, וְנִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת כּוּלּוֹ עָשָׁן. יָצָא וּבָא לוֹ בְּדַרְכּוֹ בֵּית כְּנִיסָתוֹ – כדרך שנכנס, פניו כלפי דרום לנוכח הארון והולך אחורנית. וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה בַּבַּיִת הַחִיצוֹן – בהיכל. וְלֹא הָיָה מַאֲרִיךְ בִּתְפִלָּתוֹ, כדי שֶׁלֹּא לְהַבְעִית – להפחיד אֶת יִשְׂרָאֵל שיחששו שמא שם.

גמרא

שואלת הגמרא: בְּמַאי עָסְקִינַן – באיזה מקדש מדברת משנתינו, אִילֵימָא בְּמִקְדָּשׁ רִאשׁוֹן, קשה, וכי במקדש ראשון מִי הָווּ פָּרוֹכֹת להבדיל בין ההיכל לקודש הקדשים, והרי כותל היה שם, אֶלָּא בְּמִקְדָּשׁ שֵׁנִי, קשה, מִי הָוָה אָרוֹן במקדש שני, וְהָתַנְיָא, מְשַׁנְּנוּ אָרוֹן בסוף בית הראשון, נְגְנוּהוּ עָמּוֹ צְנְצֶנֶת הַמָּן שנצטוה משה להניחה למשמרת, וְצִלּוֹחִית שֶׁמָּן הַמִּשְׁחָה שרקח משה במדבר, וּמַקְלוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְשִׁקֶּדְיָה וּפְרָחֶיהָ, וַאֲרוֹנוֹ שֶׁשִּׁנְּעוּ פְּלִשְׁתִּים דּוּרוֹן לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר [וְאֵת] (ו)כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הֲשֵׁבֹתֶם לוֹ אָשָׁם תָּשִׂימוּ בָּאַרְגַּז מִצִּדּוֹ וְשִׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלָךְ, ומכך שעמד הארגז עם הארון, נלמד שאף נגנז עמו.

מבררת הגמרא: וּמִי גְּנָזוֹ – את הארון, יֹאשִׁיָּהוּ המלך גְּנָזוֹ. עוֹד מבררת הגמרא: מָה רָאָה שֶׁגְּנָזוֹ, רָאָה שֶׁכָּתוּב בין האלות שבתוכחה 'יוֹלֵךְ ה' אֹתְךָ וְאֶת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ' וגו', וחשש שמא יגלה עמם הארון לבבל לכן עָמַד וּגְנָזוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברי הימים ב' לה ג) 'וַיֹּאמֶר לַלְוִיִּם הַמְבִינִים [–המלמדים תורה] לְכָל יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים לַה' תְּנוּ אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בַּבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֵין לָכֶם מַשָּׂא בַּכָּתֵף, עַתָּה עִבְדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְאֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל'. ומדוע הורצרך לומר שיתנו את הארון בבית, והרי שם עמד כל הזמן, אלא שאמר להם שיגנזו את הארון בבית המקדש במקום שהכין שלמה לכך.

הגמרא מבארת מנין שגם שאר הדברים נגנזו עם הארון: וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַתְיָא – למדים שצנצנת המן נגנזה עם הארון בגזירה שוה 'שָׁמָּה' 'שָׁמָּה', וְאַתְיָא ללמוד שצלוחית שמן המשחה נגנזה בגזירה שוה 'דּוֹרוֹת' 'דּוֹרוֹת', וְאַתְיָא שמקלו של אהרן נגנז בגזירה שוה 'מִשְׁמֶרֶת' 'מִשְׁמֶרֶת'. מכל מקום מוכח בברייתא שבבית שני לא היה ארון, שכבר בבית ראשון נגנז, ואיך כתוב במשנה 'הגיע לארון'.

מתרצת הגמרא: לְעוֹלָם עוסקת משנתינו בְּמִקְדָּשׁ שֵׁנִי, וּמַאי 'הִגִּיעַ לָאָרוֹן' היינו מְקוֹם אָרוֹן, היכן שעמד בבית ראשון.

שואלת הגמרא: וְהָא קָתָנֵי נָתַן אֶת הַמַּחְתָּה לְבֵין שְׁנֵי הַבַּדִּים, ובבית שני לא היה בדים. מתרצת הגמרא: אִימָא – אמור לפרש את המשנה שהיה נותן את המחתה על הרצפה במקום שהיה נותן בבית ראשון וּבְאילו נותנה אף עתה בֵּין שְׁנֵי הַבַּדִּים.

שנינו במשנה: צָבַר אֶת הַקְּטֹרֶת עַל גַּבֵּי גֶּחָלִים. אומרת הגמרא: תָּנֵי במשנתינו כְּמַאן דְּאָמַר בברייתא (מט:) צוֹבְרָהּ – שמערים את הקטורת שבתוך חפניו על גבי הגחלים. ולא כסובר שמפזר את הקטורת על כל המחתה.

מביאה הגמרא ברייתות סותרות בענין סדר צבירת הקטורת על המחתה: תָּנֵי חֲדָא, צוֹבְרָהּ – הכהן מתחיל לצבור את הקטורת בראש המחתה שהוא פְּנִימָה לקודש הקדשים, שֶׁהִיא [–ראש המחתה] חוּצָה לוֹ – רחוקה ממנו, ומושך את ידו אליו תוך שהוא צובר את הקטורת עד ראש המחתה לבית יד שלה שסמוך לגופו. וְתַנְיָא אִידָךְ – ברייתא אחרת, צוֹבְרָהּ מצד המחתה שהוא חוּצָה לבית קדשי הקדשים, דהיינו מראש בית ידה, שֶׁהִיא – צד זה פְּנִימָה לוֹ – פנימית ביחס אליו, שצד זה סמוך לגופו, ומושיט את ידו הלאה תוך שהוא צובר את הקטורת עד ראש המחתה השני.

אָמַר אַבַּיֵי, אין זו סתירה, אלא מחלוקת תַּנָּאֵי הִיא.

וְאָמַר אַבַּיֵי, מִסְתַּבְּרָא כְּמַאן דְּאָמַר שמתחיל לצבור פְּנִימָה שֶׁהִיא חוּצָה לוֹ, דִּתְנַן במשנה לענין הקטורת שבכל יום (תמיד פ"ו מ"ג), מְלַמְּדִין אוֹתוֹ את הכהן שמקטיר, הָזָהֵר